

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 17. novembra 1925.

Telefon št. 552.

STEV. 135.

Jos. Ilc, Kečevje.

Zakaj naj bo naša tekstilna industrija carinsko zaščitena?

Te dneve obravnava tarifna sekcija finančnega odbora Narodne skupščine uvozne carine na tekstilno blago, od katerih je veliko odvisen razvoj naše tekstilne industrije sploh. Sem mnenja, da je edino pravilno stališče, ohraniti do nadaljnjega dosedanje carinske postavke za vse tekstilne produkte in da se tako dá priliko celotni tekstilni industriji, da se še nekoliko opomore za poznejši boj s svetovno konkurenco.

Zaščitna carina naj bo sredstvo za povzdigo narodnega gospodarstva, ona naj bo bodrilo k napredovanju do višje stopinje splošne produkcije. Znano je, da je kraljevina SHS nad vse revna ravno kar se tiče tekstilne industrije, tako da obstaja ravno v tekstilnih produktih po našem ujedinjenju ogromen uvoz, ki prekorači letno 40% celotne uvozne trgovine. Po letu 1918 so pokazale že obstoječe tekstilne industrije voljo, da se razširijo in vsaj v gotovem delu zadostijo domačemu konsumu, na drugi strani pa so se osnovali tudi nove tekstilne industrije, ki naj bi izpolnile vrzel pomanjkanja te produkcije v naši državi.

Naši narodni gospodarji, osnovatelje tekstilnih industrij, so se zavedali težav, ki so jih prevzeli nase z ustanovitvijo novih podjetij — zdržati konkurenco inozemstva, dolžnost države pa je, podpirati te pionirje naše osamosvojitve ravno v tekstilni industriji, da pokrije že z doglednim časom potrebe narodnega gospodarstva. Državni naš interes zahteva, da se dvigne tekstilna industrija, in temu se morajo vsaj za nekaj časa podrediti koristi državljanov.

Italija, danes glavna dobaviteljica tekstilnih produktov v naši državi, ima zahvaliti svojo silno razširjeno tekstilno industrijo ravno zaščitni carini iz leta 1878 in 1887. Tudi tekstilna industrija v bivši kraljevini

Srbiji se je ugodno razvijala v prvi vrsti radi odločne politike zaščitne carine, ker je hotela država priti na ta način k nacionalni industriji ter gospodarski svobodi napram inozemstvu; ni namreč politične svobode, kjer ni gospodarske svobode. Izgledi iz svetovne vojne nas uče, da zahteva obramba domovine energično pomoč in podporo domači tekstilni industriji, ki se mora pripravljati na osamosvojitve, da more zadostiti v odločilnih momentih potrebam naroda v orožju.

Naši, zlasti novi tekstilni industriji, so stavili v podjetja drage investicije, ki se morajo amortizirati. V kolikor jim ne zadostujejo lastna sredstva, se morajo posluževati dragih kreditov, ki so dosegli v letih 1923 in 1914 celo 20% in še več — da v nekaterih celo 30%.

Inozemstvo je napram nam v veliko ugodnejšem položaju. Amortiziralo je po večini že svoja podjetja in pri njih ne igra ustanovna glavica skoro nikake vloge več, tako da dela le še s tekočimi potrebami in nizko obrestujočimi se krediti za surovine in druga produkcijska sredstva. Naj omenjam zopet zgled, da je plačala italijanska tekstilna industrija v letu 1923, 1924 in 1925 le največ 8% obresti od izposojenih kapitalov, medtem ko je naša industrija plačevala zgoraj omenjene procente. Novejša naša industrija namreč ni bila deležna cenenege eskontnega kredita naše Narodne banke, ali pa je bila deležna teh kreditov le v silno skromni izmeri. Znano je pa tudi dejstvo, da celotna naša tekstilna industrija kakor te vrste industrija sploh porablja velike kredite, ki morajo nositi vsaj obresti, ako nočemo ubiti industrijo že v kali z odtegnitvijo teh kapitalov. Zaščitna carina, kakor obstoja danes, je predpogoj razvoja naših industrij, znižati to, bi bilo toliko, kakor vedoma in nalašč zadržati njen nadaljnji obstoj.

Konkurenčno zmožna podjetja ne potrebujejo carinske zaščite. Pri nas jo rabi celotna tekstilna industrija, ker je ona do 10% nova ali pa zelo prenovljena. Naša industrija si mora sama izobraževati delavstvo, ki mora

biti tehnično gotovo bolj usposobljeno kakor običajni delavci, za kar so porabila nekatera podjetja velike zneske. Dokler ni naše delavstvo na oni stopinji tehnične izvežbanosti kakor inozemsko, nujno potrebujemo dosedanje carino ravno na tekstilne predmete, ker daje ravno velik konsum možnost največjega razvoja ravno tekstilni industriji, ki dela danes gotovo s toliko modernimi stroji kot inozemstvo, tako da se nam ni bati, da bi ta mogla morda v tehničnem oziru zaostati vsled dovoljene ji zaščitne carine.

Naša tekstilna industrija danes ne zahteva večje carine, kakor je obstoječa, ki izravnava razlike med produktivno možnostjo tuzemstva in inozemske konkurenco.

Naše mezde danes še vedno le na pol izurjenega tekstilnega delavstva so z ozirom na visoko izvežbano staro delavstvo inozemstva, kateremu je tekstilna industrija skoro že priučeno prirojena, gotovo za 30% višje. Omenjam naj le delavce pri tkalnih strojih, v predilnici itd.

Nadalje se sklicujem na velike socialne davke naše industrije, ki zahtevajo vsled obstoječe socialne zakonodaje od naših podjetnikov ogromne žrtve, kar ubija rentabilnost njihovih ustanov in podjetij. Danes zaposluje tekstilna industrija že precejšnje število napredujočega delavstva, ukinitve carinske zaščite, pa ste napravili nerentabilno celotno industrijo Jugoslavije, ste vrgli na cesto delavstvo in s tem pomnožili v državi nezaposlenost.

Tudi opozarjam na visoke davščine, katere sicer teže tudi industrije drugih panog ter zmanjšavajo rentabilnost teh podjetij tako daleč, da tudi z zaščitno carino, kakor obstoja za tekstilno industrijo danes, ni računati na ono dobičkanost podjetij, kakor jo izkazuje inozemstvo.

Sicer pa zmanjšuje inozemski uvoz tudi davčno moč obstoječih podjetij in s tem državne prihode, škoduje pa tudi naši trgovski bilanci, ki se stopnjema dviga v svoji aktivnosti, kakor se zboljšavajo tudi tekstilna podjetja,

ki v nekaj letih morda ne bodo več potrebovala carinske zaščite.

H koncu pripominjam, da izraba zaščitne carine v škodo skupnosti od obstoječih podjetij ni lahko mogoča, ker izravnava končno vse cene mednarodna konkurenca, kakor tudi ni pričakovati, da bi padla cena tekstilnega blaga bogzna za koliko, ako bi sploh odpravili tekstilnim produktom zaščitno carino. Inozemstvo pozna dobro težave naše tekstilne industrije ter bi temeljito izrabilo njeno zadrego, tako da bi z znižanjem carinskih postavk ne bilo veliko pomagano niti konsumentom. Pri tem pa bi seveda ubili našo domačo industrijo in podjetnost, kar ni v interesu države in ne v interesu našega narodnega gospodarstva. Industrijska politika države mora stremeti za tem, da dvigne produkcijo življenja sposobnih in obče potrebnih industrij, ki je podlaga materialnega in duševnega napredka naroda ter s tem tudi končno celega našega blagostanja.

Fr. Zelenik.

Mednarodna trgovina z jajci.

Kurje jajce (nem.: Hühnerei, franc.: oeuf, angl.: egg, ital.: uovo) navidezno tako neznatni predmet iz živalstva, igra v mednarodni trgovini zelo veliko vlogo. Posebno velike važnosti je kurje jajce za naše narodno gospodarstvo, saj že sedaj, ko je perutinarstvo v velikem delu države še zelo slabo razvito, znaša izvoz okoli 3000 vagonov na leto v vrednosti okoli 1 milijarde dinarjev.

Kdor se hoče pečati z izvozom jajc, mora natančno poznati to panogo trgovine in njene mednarodne oblike in običaje ali uzance. Po prevratu so se mnogi vrinili v to trgovino, katere niso poznali, pa so radi tega pretrpeli ogromne izgube, našemu blagu pa pokvarili sloves.

Sortiranje jajec po kakovosti in velikosti.

Za izvoz se morajo jajca jako natančno sortirati po kakovosti in veli-

LISTEK.

Pravila naših delniških družb.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj.

I. Uvod.

V IV. letniku »Zbornika znanstvenih razprav« nam je univ. prof. dr. Bilimovič podal sila zanimivo in poučno statistično in narodno-gospodarsko študijo o delniških družbah v Sloveniji. Iz te študije se jasno vidi, kako majhno je bilo do prevrata število delniških družb s sedežem na sedanjem ozemlju Slovenije in kako naglo je rastlo po prevratu. Velik del, nad 40, osnutkov za pravila teh novih družb je šel — službeno — skozi moje roke in tako sem imel obilo prilike spoznati poleg narodnogospodarske zlasti zasebnopravno podstavo naših delniških družb. Morda ne bo nezanimivo sedaj, ko je vsled splošne gospodarske krize nastopil nekaj presledek v ustanavljanju delniških družb, napraviti zaključek o tem, kar sem opazil proučujoč vsebino pravil delniških družb. Pri tem me vodi pred vsem želja, da se izkušnje minule dobe ustanavljanja porabijo v boljši dobi, ki jo smemo pričakovati, ko se oblaži gospodarska kriza.

Kakor na marsikaterem drugem po-

lju, je nas Slovence tudi glede ustanavljanja delniških družb prevrat naletel jako malo pripravljen. Niti ustanovjalci sami niti njihovi pravni svetovalci niti oblastva, ki so bila pozvana, da dajejo koncesije za ustanovitev delniških družb, niso imeli dovolj lastnih izkušenj, kako naj se ustvari bodoči delniški družbi soliden zasebnopraven temelj, to se pravi, kako naj se uredi družbena pogodba, ali, kakor navadno pravimo, pravila ali statut delniške družbe. In vendar pravila nikakor niso postranska stvar, češ, ako je gospodarski temelj zdrav, bo družba uspevala, tudi če so pravila tehniški slabo izdelana, nepopolna ali celo v nasprotju z zakonom. Gotovo je res, da je za družbo neugoden, slabo preudarjen, slabšajoč se splošni in posebni gospodarski položaj nevarnejši od slabe zasebnopravne podstave, že zato, ker je — vsaj pravno — pravila vedno mogoče popraviti, gospodarskega položaja pa ne. Toda pravila morajo biti prilagojena vsaj posebnemu gospodarskemu položaju dotične stroke, predvsem pa morajo točno ustrezati konkretnemu podjetju, ki se snuje v obliki delniške družbe, sicer so lahko ona vzrok, da družba še težje obvlada razne posebne in splošne gospodarske krize: še lažje pa so slaba pravila baš povod notranjih kriz v družbi sami in v

takem primeru jih je potem neredko tudi dokaj težko izpremeniti in popraviti. Z eno besedo: pravila morajo biti oblikovana po meri, ne smejo pa biti konfeksijsko blago, kar so, zlasti s početka, brez dvoma bila neredko.

Se drug namen ima ta študija. Napake, ki se ponavljajo, treba, če niso samo posledica nezadostnega poznavanja veljavnih predpisov, upoštevati, kot znak, da predpisi ne ustrezajo več položaju, pravnemu in gospodarskemu čutu prizadetih krogov, ali pa — tudi to je posebno v dobah ustanavljalne mrzlice mogoče — kot znak odpora izvestnih krogov zoper dobre, toda ravno tem krogom neprijetne predpise. Ravno sedaj se pripravlja pri nas nov trgovinski zakonik, ki bo vseboval tudi določbe o delniških družbah. Jasno je, da bo v njem primerne prve vrste treba upoštevati tako, da se izpremene dosedanje norme v smislu potreb sedanjega časa, primere druge vrste pa tako, da se pojačajo in postrožijo zakonita odbrana zoper izrastke pri snovanju delniških družb, ki so že tolikokrat povzročili narodnemu gospodarstvu in poedincem toliko gorja. Zato na primernih mestih ne zamolčim svojega menja za bodoči zakon. Ako se mi posreči vzbuditi zanimanje zlasti tudi pri praktičnih iz gospodarskega življenja in izzvati odgovore in nasvete, bom

smatral svoj namen tudi v tem oziru za dosežen.*

Preden preidem k posameznim točkam, pa naj na kratko orišem naš sedanji pravni položaj in način snovanja delniških družb po naših zakonih in naredbah.

V trgovinskem zakoniku so predpisi samo za one delniške družbe, ki se obrtno bavijo s trgovinskimi posli in so torej trgovci; ostale delniške družbe, recimo za zidanje določenega posloplja (cerkve, narodnega doma), za pospeševanje kulturnih stremeljenj itd. so urejene v ces. patentu z dne 26. novembra 1852, avstr. drž. zak. št. 253 (»društveni patent«). Ta patent pa velja, izvzemši §§ 9 in 12, tudi za trgovinske delniške družbe, kar se tiče podeljevanja in odzemanja koncesije za ustanovitev družbe in državnega nadzorstva nad delniškimi družbami. Kajti pri nas imamo še, kakor v bivši Avstriji, takozvani koncesijski sistem; za ustanovitev vsake poedine delniške družbe je treba posebno privolila pozvanega upravnega

* Firmi delniških družb seveda ne navajam; napake, ki so se opazile v statutih, so se večinoma popravile pred vpisom družbe v trgovinski register. Ravno za poprave temeljnih napak: zavožen osnovni ustroj družbenih organov, neprimerna glavica in sl., pa z zasebnopravnega stališča redno ni pomoči.

kosti. Po velikosti se razdelijo v tri vrste: Velika jajca = prima ali I-blogo, srednja jajca = secunda ali IIa in »mala jajca«. Mala jajca so tista, katera se morejo poriniti skozi 38 mm obroč.

Po kakovosti se ločijo jajca v »brezhibna« in »nebrezhibna«. Jajce je »brezhibno«, kadar je luščina popolnoma čista, znotraj do čista polna in se vidi pri presvetitvi rumenjak brez pege. »Nebrezhibno« jajce je ali zunanaj umazano (umazanke), ali ni do čista polno (plavalke ali izsušenke), ali se je rumenjak prijel luščine in se radi tega vidi v jajcu pega (pegarce), ali če je rumenjak raztekel in se pomešal z beljakom (gnilke). Gnilke so brez vsake vrednosti.

Izvažati se smejo le »brezhibna« jajca prve in druge velikosti. Uzance vsakega velikega trga natančneje določajo, koliko odstotkov sme biti v zaboju nalomljenih (vtisnjenih) in nebrezhibnih jajec, da pošiljatev odgovarja pogodbi.

Ce jajce dalje časa leži, se vsebina izsuševa. Jajce plava (plavalke ali izsušenke). In če leži na vlažnem kraju ali je omotano v vlažno ovojino, postane pegarca. Umazanke so le za lokalno uporabo.

Eksporter dobi jajca od producenta nesortirana (originalna jajca). Da se morejo ločiti po kakovosti, se morajo presvetiti. V ta namen imajo pripravljeno temnico, v kateri sta dva ali več sedežev s cevmi, v katerih gori ali močna petrolejka ali električna žarnica. Skoz majhno luknjico pada jaki svetlobni žarek. Pred tako luknjico sedi delavka, presvetalka. Na desni stoji košare z originalnimi jajci, na levi pa prazne košare za brezhibna jajca, za plavalke, umazanke, gnilke. Z desnico vzame jajce, ga podrži navpično pred luknjico in presvetalka takoj zna, v katero košaro naj položi jajce.

Sortiranje po velikosti se vrši v pomaznih državah po teži. V Angliji je merodajna teža za 120 jajec, ki tehtajo ali 14, 15 ali 16 angl. funtov. Italija določa težo za 1000 komadov. Velika tehtajo 59—60 kg, srednja 56—58 kg, mala pa manj kot 56 kg.

Ovojina jajec za eksport.

Za eksport se porablja zaboji, v katere se vložijo 1440 jajec. Narejeni so iz mehkih lat tako, da je med dvema latama več ali manj prostora. Zaboji so 175 cm dolgi, 53 cm široki in 25 cm visoki ter imajo v sredini dolžine dvojnato steno. Stena v sredini je dvojnata, da se more zaboji tudi prežagati na polovico.

Porablja se mora vedno le sveža in popolnoma suha lesna volna. V vsaki polovici zaboja leže ena na drugi štiri vodoravne lege jajec. V vsaki vodoravni legi leži po dolžini 10 vrst jajec in v vsaki vrsti je 18 jajec, tedaj

leži v vsaki polovici 10 krat 18 jajec, tedaj v štirih vodoravnih legah 720 jajec ali v celem zaboju 1440 jajec = 24 Schock = 120 Dutzend = 96 mandel à 15 komadov = 72 snes.

Te številne mere so v mednarodni trgovini jako važne. Cena se določa v Angliji za 120 komadov, v Severni Nemčiji za Schock, v Združenih državah Amerike za tucat, v Danski za snes in v Švedski za mandel, v Italiji in Južni Nemčiji za 100 in v Egiptu za 100 komadov, na Francoskem za 1000 komadov.

Polnjenje zaboja se vrši tako, da se položi v zaboju najprej plast lesne volne, na njo lega jajec, potem zopet plast volne, lega jajec itd., da pride na zadnje plast volne. V celem je četrto leg jajec in pet plasti volne. Zaboju polnita vedno dva delavca naenkrat, in sicer vsak svojo polovico. Zaboju je napolnjen v četrto ure.

Razločujemo poletno in zimsko ovojino. Za pošiljke od novembra do marca se porablja zimski zaboji. Pri teh so late tesno skupaj in vložijo se še papir.

Kosmata teža zaboja znaša po velikosti jajec 90 do 105 kg. Zaboju s sortiranimi malimi jajci tehta 70 do 87 kg. Tara znaša 16—18 kg. 18 jajec (štajerskih) tehta 1 kg, eno jajce pa povprečno 55½ g. V Halles centrales v Parizu računajo na en kg 15 velikih à 66.7 g, 17 srednjih à 58.8 g in 22 malih jajec à 45.5 g.

Konserviranje jajec.

Najlepša in najboljša jajca so ona iz spomladi. V spomladi se jih tudi največ dobi, pa je potrebno, da se spravijo (konzervirajo) za zimo, kadar je konzum največji. Najstarejši in pri nas najbolj poznan način konzerviranja je vlaganje v apneno vodo. Kmetice vlagajo kar v živo apno. Pri prodaji se mora povedati, da so jajca konzervirana (apnenke, oeufs conservés dans la chaux, pickled eggs).

Splošne opombe.

V ti kupčiji je poleg znatne glavniče neizbežno potrebna največja natančnost in poštenost. Kupčija se naredi navadno fiksno po dogovorjeni cen. Natančno se mora vpoštovati dobavni rok in dobavna količina. Plača se ali ob prevzemu blaga ali na dvojniki vožnega lista. V drugem slučaju se plača le do 75% fakturnega zneska, ostanek pa ob prevzemu.

Veliki odjemalci jajec iz naše države so Švica, Avstrija (prekucec), Nemčija (Berlin), Anglija in Francija.

Kupčija z jajci je jako nevarna radi naglega izpreminjanja cen in radi pokvarljivosti robe. Zaslužil bo v ti kupčiji le tisti, ki je v trgovini do skrajnosti soliden, ki dobavlja natančno sortirano blago in ni spekulant. Dobiti se pa mora enakega odjemalca.

oblastva, ki da privolilo po svobodnem preudarku in ki naj pred podelitvijo privolila preišče, ali je namen družbe sploh dovoljen, dalje ali ustreza načrt za bodočo družbo zakonitim zahtevam in javnim czirom, slednjič ali so ustanovitelji družbe po svojih osebnih in imovinskih prilikah vredni zaupanja, da se bo nameravano podjetje pravilno izvrševalo ali da vsaj ni utemeljenih pomislekov, da ne bi zasledovali nedovoljenih postranskih namenov. Ta sistem ima svoj vir v nameri zabraniti zlorabe, ki so se opetovano vršile pri ustanavljanju in poslovanju delniških družb, pač pa tudi v celom ustroju policijske države, ki je mislila, da mora in more reglementirati tudi gospodarsko življenje v vseh podrobnostih. Obnesel se ni nikjer, zlasti ni mogel preprečiti gospodarskih polomov delniških družb; pač pa je sposoben, da zavaja občinstvo v zmotu, kakor da daje državna koncesija nekako jamstvo za solidnost in prospeh družb — kar sicer navedeni ces. patent izrecno odklanja. Predvsem pa je v tem sistemu dvojna nevarnost, namreč prva, da državni organi, ki niti z najboljšo voljo ne morejo gospodarskega položaja v vsaki poslovni grani tako dobro presoditi, kakor v gospodarskem življenju stojiči praktiki, iz ozkosrčnosti ali bojazni pred odgovornostjo pri podeljevanju koncesij ravnaajo prestrogo in tako

preprečavajo ustanovitev življenja spsobnih delniških družb; ali pa vsaj, zanašajoč se na svojo po njihovem oblastvenem položaju izzvano in podprto uvidnost, predpisujejo snujočim se družbam neprimerne pogoje. Druga nevarnost je prevelika ohlapnost v podeljevanju koncesij, zvezana morda s premajhno osebno vestnostjo, da ne rečem podmitljivostjo — nevarnost, ki preti občinstvu (delničarjem) in ustanoviteljem.

Zato, pa tudi pod vplivom gospodarskega liberalizma, je večina evropskih držav v zadnjih desetletjih 19. stoletja prešla k drugemu, takozvanemu normativnemu sistemu ustanavljanja delniških družb. Upravno oblastvo se načelno — izjeme tvorijo neredko delniške družbe, ki se pečajo z bančnimi posli, z gradnjo in obratovanjem železnic, kanalov, parnikov, zavarovalne družbe — ne utika več v ustanavljanje delniških družb; zaščita občinstva in gospodarskega življenja se išče v strogo urejenem načinu ustanovitve, ki se mora, zlasti če ustanovitelji iščejo delničarjev med občinstvom, vršiti povsem javno, pod nadzorstvom širokega občinstva; državni organ, pogosto sodišče, naj pred registracijo družbe preišče samo, ali so se pri ustanovitvi izpolnili vsi zakoniti predpisi. Če so se, ne more odredi registracije, ustanovitelji imajo pravico do nje.

(Dalje sledi.)

Po prevratu so rinili v to kupčijo neizvežbani in nesolidni špekulantje, ki so izgubili ogromne zneske in pokvarili sloves naše izvozne trgovine in našega blaga.

Uvedba razsodišč v Združenih državah Severne Amerike.

Pri nas je podal civilno pravdni red iz leta 1895 zelo podrobna določila o razsodiščih in vsakdanja praksa kaže, da se stranke v zelo važnih in obsežnih pravnih zadevah rade poslužujejo tega instituta namesto rednih pravnih sodišč. Razsodišča imajo gotovo to prednost, da se morejo postaviti za razsodnike močje specialnih izkustev in natančnega poznavanja materije, dalje, da ni toliko instanc in da je vsled tega postopanje navadno skrajšano, slednjič, da je pravljanje tudi cenejše kot pri rednih sodiščih. Amerikansko pravo pa do najnovejšega časa načeloma pogodeb, da se stranki podvržeta razsodišču, ni priznavalo. Državnih sodišč se ni smelo pustiti na strani. Posledica je bila, da so se tožbe pri rednih, državnih sodiščih silno kopičile. Pri višem sodišču v New Yorku je bilo, kakor se glase poročila, dne 1. januarja 1924 visečih pravnih 27.000. Ker več kot 10.000 pravnih ni bilo moči rešiti v letu, morali so prizadeti krogi računati s tem, da utegne trajati tri leta, preden pride tožba do razprave in še dalje, preden bo spor rešen. Spričo teh razmer ni čudno, da je prišlo baš v državi New York najprej, namreč že leta 1920 do zakona, ki je dopuščal iti mimo državnega sodišča, pogoditi se na razsodnike. To je bila prva »arbitration-law«. Ta primer je našel radi svoje praktičnosti posnemanje pri nekaterih drugih državah in v tekočem letu je prišlo do zveznega zakona »United States Arbitration Act« (razsodiščni zakon Združenih držav). Ta zakon stopi v veljavo dne 1. januarja 1926.

V orientacijo naših gospodarskih in industrijskih krogov, ki imajo kupčijske zveze s Severno Ameriko, naj podamo nekaj značilnih potez tega novega zakona.

Razsodišča se ne pripuščajo za vse spore, ampak samo za one, ki izvirajo iz trgovinskega prometa, v kolikor gre za pomorske, meddržavne in inostranske trgovske zadeve. Posebej so izključene vse pravde, ki nastanejo vsled blagovnega transporta. Stvarno je predpogoj, da ima sporni predmet vrednost najmanj 3000 dolarjev. V takih zadevah postavljajo se razsodišča, ki samostojno sodijo, nalik rednim sodiščem vabijo prič in izdajajo razsodbe z dokončno pravnomočnostjo, ki pa so istotako izvršilne kakor sodbe rednih sodišč. Neka osupljiva, toda praktična določba pravi, da imajo redna sodišča pravico popravljati očitne računске napake, ki bi se vkradle v sodbo razsodišča.

Ta zakon je nastal pod silo razmer, da si Amerikanci niso naklonjeni ideji razsodišč. Bodočnost bo pokazala, kakšen vpliv bo imel. Vsekakor pomeni vrlo umestno okrajšavo dobe procesiranja, kar bo inostranstvo gotovo radostno pozdravilo. D—c.

Tiskarna „MERKUR“
LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13
Telefon 552
se priporoča p. n. tiskam, društvom in organizacijam za naročila
KOLENDARJEV 1926
(v eni ali dveh barvah). Lastno knjigovodnica

Rabim
poštni predal
in plačam primerno odškodnino za prepuštilcev. — Naslov v upravi, ozir. vprašanja na telefon št. 552.

Trgovina.

Mednarodna trgovska zbornica. — Upravni odbor Mednarodne trgovske zbornice je imel 6. novembra v Parizu sejo, katere so se prvič udeležili tudi nemški zastopniki. Predsedoval je dr. Leaf (London and Westminster Bank). Osnovali so celo vrsto odborov za posamezna vprašanja. Samo za probleme gospodarske obnove Evrope, ki ji Mednarodna trgovska zbornica od svojega postanka posveča posebno pozornost, so napravili tri odbore. Živahna je bila debata o ponovni zahtevi zastopnikov Danske, Norveške in Švedske, naj nastopi zbornica proti Ameriki, ki hoče iz carinskih razlogov premotriti produkcijske stroške industrije v onih deželah, ki v Ameriko izvažajo. Vprašanje so odstopili novemu odboru, ki proučuje ovire v mednarodni trgovini. Nato je podal predsednik poročilo o gospodarskem položaju posameznih držav. Nastala je debata o splošni gospodarski konkurenci, ki naj jo skliče Zveza narodov; zastopnik Francije je poudarjal, da bo imela taka konferenca le tedaj uspeh, če se je bodo udeležili oni gospodarski krogi, ki so se s temi vprašanji že bavili, in med temi je v prvi vrsti mednarodna trgovska zbornica. Nadalje se je upravni odbor pečal s predlogom, ki ga je izdal ekonomski odbor Zveze narodov in po katerem naj bi se države zavezale, da odpravijo vse prepovedi glede omejitve eksporta in importa. Po dolgi debati pro in contra so izdali tezadevno resolucijo, ki priporoča Zvezi narodov izdelavo vzorne pogodbe, katera bi mogla biti podlaga za konkretna vsakratna pogajanja med dvema državama. Na koncu se je dvignil nekdanji francoski finančni minister Clémentel in je poudarjal važnost sodelovanja Nemčije v mednarodni instituciji trgovske zbornice. Nemške gospodarske kroge je zastopal Mendelsohn. Kakor vidi mo, se na vseh koncih in krajih trudi, da bi zavoženo svetovno gospodarstvo spravilo spet v stari tir. Poleg Zveze narodov ima v tem stremljenju prvo besedo Mednarodna trgovska zbornica, ki dela itak zmerom v sporazumu z Zvezo.

Oskrba Slovenije s soljo. Oblastni inspektorat monopolne uprave v Zagrebu je bil pred tednom dni disponiral iz ljubljanskega skladišča soli nad dve tretjini zalog v Zagreb in Varaždin, tako da bi bila zaloga, ki bi ostala v skladišču na razpolago za oskrbo Slovenije, padla na ne celih 30 vagonov. Ker je v jesenski dobi poraba soli za konzerviranje poljskih pridelkov in mesa mnogo večja kot v ostalih mesecih, je zbornica za trgovino, obrt in industrijo intervenirala pri Oblastnem monopolnem inspektoratu v Zagrebu, da se obustavi odjemanje soli in nakažejo ljubljanskemu skladišču zadostne množine soli; da bo redna in trajna oskrba v jesenski in zimski dobi osigurana. Na to intervencijo je inspektorat obustavil svoje dispozicije in zbornico obvestil, da ni nikake bojazni, da bi nastalo pomanjkanje soli, kjer prispe te dni na Sušak večja množina morske soli, od katerega bo dotirano tudi ljubljansko skladišče za oskrbo Slovenije.

Iščejo se zastopniki za Bolgarijo, Grško, Turško, Hrvaško in Slovenijo, Rumunijo in Poljsko za gradbeno stroko v zvezi s strojno. Prosilci morajo biti ali inženjerji ali stavbeniki. — Ponudbe se naj pošiljajo na »Anzeiger für Berg-, Hütten- und Maschinenwesen — Wien VII. Zollergasse 17.

Trgovinska pogodba med Italijo in Avstrijo. Po vestih iz Rima je sklenjena med Italijo in Avstrijo začasna trgovska pogodba na podlagi največjih ugodnosti.

Redka ugodna prilika nudi se vsakomur pri nakupu čevljev, ker tovarna čevljev Peter Kozina & K., Tržič razprodaja več tisoč parov raznovrstnih zastankov pod lastno ceno, dokler ta zaloga traja. Vse blago je garantirano najboljše kvalitete, prodaja se pa samo v lastni podružnici Ljubljana na Bregu 20.

Industrija.

K osnutku zakona o izkoriščanju vodnih sil. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je od merodajnih centralnih mest brzojavno zahtevala, da se o osnutku zakona o izkoriščanju vodnih sil, ki je bil izdelan brez sodelovanja zainteresiranih gospodarskih krogov in bi se imel predložiti že te dni narodni skupščini v odobrenje, pod nikakim pogojem ne sme definitivno sklepati, ne da bi se glede osnutka, ki je za razvoj celokupnega našega gospodarstva tako velike važnosti, prej zaslišalo tudi gospodarske korporacije in organizacije, da dobimo tako zakon, ki bo v polni meri upošteval gospodarske potrebe naše države.

Ruska mlinska industrija. Sovjeti so po revoluciji nacionalizirali vse ruske mline in jih stavili pod upravo centralne administracije za mlinske izdelke »Glavmuka«. Pod njeno upravo je stalo začetkom 8000 mlinov. Ko se je začela izvajati »nova gospodarska politika« (»Nep« leta 1921.) so prešli mlini v upravo aprovizacijskega komisarijata, ki jih je oddal večinoma v najem združnim organizacijam ter bivšim lastnikom. Sedaj so v sovjetski Rusiji našli 7910 mlinov, ki proizvajajo 6.8 milijonov pudov moke dnevno. V zasebnih rokah se nahaja nad 5000 mlinov s dnevno proizvodnjo 3 milijonov pudov. Združne organizacije opravljajo 10050 mlinov, katerih dnevna produkcija moke znaša 1 milijon pudov. Pod državno upravo stoji še 1900 mlinov, ki dajejo dnevno 2800 milijonov pudov moke. Osnovni delniški kapital celokupne ruske mlinske industrije znaša okrog 400 milijonov rubljev in vrednost letne produkcije moke se cenijo na preko 1500 milijonov rubljev. V vseh mlinih je zaposlenih 140.000 oseb.

Osnovanje mednarodnega kartela za klej. Pred nekaj dnevi se je vršil v Bruslju kartel evropskih producentov kleja. Sprožilo se je vprašanje osnovanja mednarodnega kartela in posrečilo se je tudi formulirati tozadavne pogoje. Kartel ima samo namen, da služi enotni porazdelitvi sirovin in nacionalni porazdelitvi izdelanega blaga brez katerekoli škode za konsumente. Povdarjalo se je, da je celokupna industrija kleja dobro zaposlena. Zapadne države so ne glede na veliko kapaciteto industrije kleja še vedno odvisne od importa tega blaga in so zato prodajna tržišča porazdeljena med posamezne države, da se izogne preveliki konkurenci. Tako se je na primer ugotovilo, da obremenjuje Francija uvoz kleja iz Jugoslavije in Rumunije s 5%, a onega iz Avstrije in Madžarske s 20 odst. Zbog tega se je sklenilo, da smejo inportirati v Francijo klej samo jugoslovanske in rumunske tovarne, medtem ko morajo avstrijske in madžarske inportirati v Anglijo, kjer je uvoz oproščen od carine.

Carina.

Ponovno povišanje avstrijske uvozne carine na pšenico. Avstrijski uradni list, ki je izšel v petek, prinaša razglas zveznega finančnega ministrstva glede določitve uvozne carine na pšenico, soržico in piro. Določena je ta carina na 0.70 zlate krone za 100 kg, za čas od 16. do 30. t. m. Ta carina velja tudi za rž, ječmen in oves ter se ima tudi uporabljati pri računanju carine za slad. moko in druge mlevske izdelke, za testenine in pšenični zdrob.

Novo uvozne carine. Tarifna sekcija finančnega odbora je na svoji seji dne 12. t. m. razpravljala o členih 236 do 271, ki govore o barvah, mazilih, pis. potrebščinah, firnežih, lakih, etru, alkoholu, dišavah, smodniku in razstreljivih. Sprejela se je določba, da se za dišave z etrom in zlasti z esencami, nadalje ekstrakti, tinkture in dišeče vode z etrom določijo uvozne carine na 1200 zlatih di-

narjev za 100 kg. Za poljedelce je važna določba, ki jo je sekcija sprejela soglasno, da so prosti uvozne carine superfosfati in Tomaževa žlindra, ki je doslej znašala 20 zlatih dinarjev za 100 kg. V členu 268, je bila sprejeta nova postavka: tarifna sekcija je določila uvozno carino na lovske naboje napolnjene s šibrami na 120 zlatih dinarjev, s smodnikom pa 200 zlatih dinarjev.

Denarstvo.

Češkoslovaške bančne bilance 1924. Statistični državni urad priobčuje pregled najvažnejših postavk v bilancah češkoslovaških bank leta 1924. Akcijskih bank je bilo 33 z glavnico 1781 milijonov Kč in z rezervami in drugimi fondii 1032 milijonov (leta 1919 19 bank, 914 in 954 milijonov). Vloge na knjižice so znašale 6587 milijonov, kreditorji in druga pasiva 15.860 milijonov (lani 5751 in 17.497 milijonov). Čisti dobiček dvaintridesetih bank je znašal 263.7 milijonov (lani 280.7), ena banka je pa imela izgubo 10.000.000 Kč.

Banka z zunanjo trgovino. Sovjetska vlada je pred poldrugim letom ustanovila banko za zunanjo trgovino. Kak razmah zavzema ta banka, vidimo iz tega, da je dosedaj otvorila devet podružnic v Rusiji sami in eno v Carigradu, ni se pa omejila na samo otvarjanje podružnic, ampak zagotovila si je tudi kontrolo nad

Trgovsko banko za sever. Evropo v Parizu in nad Rusko-perz. banko s sedežem v Theranu, ki ima v Perziji več podružnic. Njena osnovna glavnica je začetkom znašala 10 milijonov rubljev in se je v teku časa zvišala na 30 milijonov. Banka namerava v kratkem povišati svoj kapital še za 10 milijonov rubljev. Bilanca banke za zunanjo trgovino je od 29.8 milijonov rubljev v začetku aprila poskočila do 1. novembra t. l. na 137.4 milijonov rubljev.

Promet.

Gibanje parnikov. — Brodarska delniška družba »Oceania« poroča: »Mrav«, preplul Gibraltar 8. t. m. določen za Bari; »Jadera« odpotoval 9. t. m. iz Šibenika v Rotterdam; »Zora« prispel 12. t. m. v Marselj, nadaljeval bo v Barcelono, Valencijo, Almerijo, Malago, Casablanca, Teneriffo in v Las Palmas; »Sava« izkrcava na Reki, nadaljeval bo v Split, Šibenik, Sušak, Reko, Trst zatem na progi Las Palmas; »Kostrena«, prispel 12. t. m. v Las Palmas, nadaljeval bo v Casablanca, Oran, Marselj, Genova, Trst i Reko; »Sud«, prispel 9. t. m. v Trst, nadaljeval bo v Sušak, Gruž, zatem v Alžir, Oran in Siviljo; »Morava« na progi Jadransko — Egejsko morje; »Vladimir« v Split; »Diamant« je odpotoval 12. t. m. iz Trsta v Argostoli (na progi Jadransko — Egejsko morje).

RAZNO.

Resolucije zbora gospodarskih korporacij in organizacij v Ljubljani dne 23. oktobra 1925. Kabinet ministrstva trgovine in industrije je po nalogu gospoda ministra obvestil Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, da je gospod minister podvel na odločilnih mestih primerne korake v zadevi navedenih resolucij.

Malo več obzirnosti in srca. Iz Gorenjskega pišejo: »Zalostna slika za današnje razmere se mi je nudila pretekli teden v okolici nekega prijaznega gorenjskega mesteca. Vsak dan čitamo o številu konkurzov in prisilnih poravnav. Priliko sem imel videti, kako so se celo najbližji sosede, pri javni dražbi inventarja nekega revnega trgovca kot bi bili brez srca, pehalji za premičnine nesrečne družine, ki šteje 10 članov. Ob takih prilikah vidimo pomanjkanje srčne kulture, pomanjkanje ljubezni do nesrečnih otrok. Prazna, opustošena, kakor izropna sta dva lepa domova, družina pa vrže na na cesto pred zimo, in to samo zbog tega, ker je eden član družine vsled izrednih gospodarskih razmer in nestabilnosti denarja sklenil neugodno kupčijsko zvezo. Pač smemo pričakovati, da vsaj domačini vsled tega ne obsojajo vseh članov družine, ki so po nedolžnem prišli v tak položaj. Zatorej več sočutja, kakor žaljivk, več srčne kulture in usmiljenja do bližnjega.«

Državna borza dela v Mariboru. Od 8. do 14. t. m. je bilo 139 prostih mest prijavljenih, 188 oseb je iskalo službe, v 81. slučajih je borza posredovala uspešno in 7 oseb je odpotovalo; od 1. januarja do 14. novembra pa je bilo prijavljenih 6403 prostih mest, 9268 oseb

je iskalo službo, v 2767 slučajih je borza posredovala uspešno in 641 oseb je odpotovalo.

Za zboljšanje gospodarskega položaja na Poljskem. Narodna skupščina v Varšavi je končala temeljito razpravo o zakonskem načrtu za omiljenje gospodarske krize in je sprejela z gotovimi spremembami ta načrt v drugem branju.

Francija bo obnovila pogajanja z Ameriko. Kakor poroča »Evening Post« se pripravlja Francija na nova pogajanja z Združenimi državami za konsolidacijo vojnih dolgov.

Nova gospodarska revija. »Südosst-europa und der nahe Orient« je ime novi reviji, ki izhaja v Gradcu (St. Peter, Gartenstadt 6) in ki vsebuje poročila o gospodarskem položaju v balkanskih državah.

Ugodnosti za trgovce, industrijalce, ki potujejo v Boston. New-England se imenuje eden izmed največjih industrijskih centrov okoli Bostona. Kdor je v New-Yorku si navadno ogleda tudi ta center, da vidi svetovno znane tovarne čevljev, najmoderneje tovarne za električne aparate, radio-aparate itd. Trgovska zbornica v Bostonu posreduje vsem posetnikom, ki imajo priporočilo naše zbornice, dovoljenja za poset tovarni in skrbi tudi za to, da pridejo naši kupeci v neposredne stike z odrednimi fabrikanti, ako se ji prijavi poset 2 do 3 dni prej.

Gospodarski in finančni položaj Holandije. Holandski kapital se v čimdalje večji izmeri pojavlja tudi pri nas. Zato ni odveč, če spregovorimo par besed o Holandiji. Holandska industrija vstaja polagoma iz depresije, ki je sledila povojni konjunkturi. Statistika inozemske trgovine pravi, da se je eksport

dvignil, pa še ne tako, kakor želijo. Naročila prinašajo večsah zgubo in jih v več slučajih samo zato sprejmejo, da zmanjšajo brezposelnost in vzdržijo obrate. Letošnje leto je pokazalo, da je bilo pričakovanje na hitro obnovo — v zvezi z Dawesovim načrtom — preveliko, vendar gre pa normalni razvoj stalno naprej. Zlasti finančni položaj Holandije, kaže znatno zboljšanje. Leto 1924 se je zaključilo s primanjkljajem 28.6 milijonov holandskih goldinarjev. Holandski goldinar je ca. 22.8 dinarjev. Definitivni zaključek za letošnje leto seveda še ni znan, mislijo pa na 598.6 milijonov izdatkov in 591.8 milijonov dohodkov, tako da bi znašal deficit samo še 6.8 milijonov goldinarjev. Tekom leta so prišli zraven še izdatki, na katere prej niso mislili, in se zviša deficit na 19.4 milijonov. Ukrepi za njegovo znižanje so prinesli 12.5 milijonov, ostane torej še ca. 7 milijonov. Davki in pristojine so že v prvih osmih letošnjih mesecih dali 24.5 milijonov več, kakor je bilo v proračunu. Tudi proračun za prihodnje leto dobro obeta. S 1. majem 1926 bo po odredbi vlade odpravljen takozvani brambni davek in se bo davčni pritisk nekoliko znižal. Ta davek je služil za odplačevanje dolgov, najetih v letih krize. Znižali bodo najbrž tudi direktne davke. Amsterdamski denarni trg je v tretjem letošnjem četrletju glede notacij zelo kolebal. Privatni diskont se je gibal v juliju med 2¹/₈ in 3¹/₈, v avgustu med 3¹/₈ in 3³/₁₆, v septembru med 3¹/₈ in 4. Zlata zaloga Nizozemske banke se je od 1. do 14. septembra zvišala za 4 milijone goldinarjev, kar je tembolj pomembno, ker takega nenadnega zvišanja v zadnjih letih še ni bilo. Zlata zaloga je znašala pred vojsko 162 milijonov, se je v aprilu 1918 zvišala na 730 milijonov, je padla do septembra 1918 na 418.3 in je znašala pred zopetno vpeljavo zlate valute v letošnjem aprilu 492 milijonov goldinarjev.

Raznoterosti. Statistično poročilo o pridelku žita v Kanadi je za milijone bušlov bogatejše kakor je bila cenitev pred enim mesecem. Pšenice je več kot 420 milijonov bušlov, za 160 milijonov več kot lani in se bliža to številu rekordnemu pridelku, kakor jih zgodovina Kanade le malo pozna. Oves cenijo na 522 milijonov bušlov, 116 milijonov več kot lani, rž pa na 114.5, en milijon več kot lani. Bušel (bushel) ni za vse žitne vrste enak; pri pšenici je dobrih 27 kg, pri koruzi in rži 25.4, pri ječmenu 21.8, pri cvsu pa samo 15.5 kg. — V severni Karelji, ruski polarni provinci, so odkrili nova uranova in radiumova skladišča v dolžini 100 in v širini 25 kilometrov.

Argentinski aviatik Hilloat leti iz Buenos Aires v New York. Bil je že v Boliviji in je hotel preleteti Ande, pa jih ni mogel. Isto skušnjo je imel znani angleški letalec Cobham v Himalaji in švicarski aviatik Mittelholzer v Perziji. Ta je sicer preplul 5670 m visoki ogasli ognjenik Demavend, a so mu na drugi strani gorski vetrovi letalo mahoma za par sto metrov vrgli dol. — Kovinski zaklad in devize Ogrske narodne banke znašajo že 98% obtoka bankovcev. V najkrajšem času bodo odpravili še obstoječe omejitve v deviznem prometu in bodo vzpostavili popolnoma prost promet, kakor je bil pred vojsko. — V prvem novemborskem tednu je znašal na Češkoslovaškem obtok bankovcev za 210 milijonov Kč manj kakor v lanskem novembru, zahteva po kreditu pa 1252 milijonov manj. — Letošnja produkcija paprike na Ogrskem je dosti manjša kakor lani. Cenijo jo na 160 vagonov, od katerih jih lahko 120 izvozijo. Za kilogram plačajo po kvaliteti 10.000 do 46 tisoč ogr. kron. — Število brezposelnih na Angleškem je padlo v zadnjem tednu za 25.000, na Poljskem se je pa dvignilo za 3850 in je znašalo koncem oktobra okoli 210.000. — V Leipzigu na Nemškem bo od 28. febr. do 6. marca 1926 splošni vzorčni sejem, tehniški sejem bo trajal štiri dni dalj. V zvezi s tekstilnim sejmom bo prvič tudi nemška razstava umetne svile od 28. febr. do 10. marca. — 26. danskih mest je najelo v Ameriki skupno posojilo v znesku 7 milijonov dolarjev. Dolg bo treba vrniti v 30 letih, obrestna mera je 5 in pol odstotka. — S 1. novembrom je ogrski finančni minister obrestno mero za carske kredite znižal od 12 na 10 odst. letno.

Ljubljanska borza.

Dne 16. novembra 1925.

Vrednote. Invest. pos. iz l. 1921, bl. 76; Loter. drž. renta za vojno škodo, bl. 310; Zast. listi Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; Kom. zadolžn. Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojila, den. 200, bl. 202, zaklj. 202; Ljublj. kred. banka, den. 210; Merk. banka, Kočevje, den. 100, bl. 104; Prva hrv. štet., Zagreb, bl. 955; Kred. zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 175, bl. 185; Str. tov. in liv., Ljubljana, den. 120; Združ. papirnice Vevče, Gorice in Medvode, Lj., den. 120, bl. 126; »Stavbna družba«, den. 100, bl. 110; »Šešir«, Skofja Loka, den. 145, bl. 148.

Blago. Les: Bukove late, 32/27 mm, 3 m, 3.20, 3.30 paral. obroblj. z živim robom, brez grč, feo vag. nakl. post., 3 vag., den. 700, bl. 700, zaklj. 700; remeljni 70/70, 80/80, monte, 4 m, feo vag. meja, bl. 570; jelove deske, 30 mm, III., 4 m, od 16 cm napr., feo vag. n. post. den. 400. Žito in polj. pridelki: pšenica bačka, gar. 77 težka, feo nakl. post., 2 vag., den. 240, bl. 240, zaklj. 240; pšenica bačka, gar. 78 težka, feo nakl. post., 2 vag., den. 245, bl. 245, zaklj. 245; pšenica 76/77, feo nakl. post., 1 vag., den. 242, bl. 242, zaklj. 242; koroza stara, suha, par. Novi Sad, 1 vag., den. 145, bl. 145, zaklj. 145; koroza stara, par. Ljubljana, 1 vag., den. 195, bl. 195, zaklj. 195; koroza, um. suš., par. Ljubljana, bl. 144; koroza, um. suš., par. slav. post., 1 vag., den. 145, bl. 145, zaklj. 145; koroza, um. suš., par. slov. post., 2 vag., den. 175, bl. 175, zaklj. 175; koroza nova, kval. gar., par. Novi Sad, 1 vag., den. 110, bl. 110, zaklj. 110; koroza, um. suš., feo nakl. post. Topole, kval. gar., bl. 142.50; otrobi, deb., pšen., par. Novi Sad (nove jute vreče), bl. 145; oves bački, feo nakl. post., 1 vag., den. 170, bl. 170, zaklj. 170; oves sremiski, feo nakl. post., bl. 170; oves bosanski, feo Postojna tranz., 3 vag., den. 215, bl. 215, zaklj. 215; ajda dom., par. Ljubljana, bl. 280; proso dom., feo nakl. post., bl. 115. — Stročnice in semena: Fižol beli, ban., eg. vr., b/n, par. Postojna, bl. 275; fižol rjavi, ban., v eg. vr., b/n, par. Postojna, bl. 260.

Trgovci! Pri tvrdki Obrtniki!

Josip Petelinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

dobite vse potrebščine za šivilje, krojače in sedlarje na veliko in malo po najnižji dnevni ceni.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani. 1 kg govejega mesa 15—19, jezika, jeter, ledic, možgan 18—19, vampov 9—10, pljuč 6—8, loja 7.50—10, teletino 17—20, jeter 25 do 30, pljuč 20, svinjine 20—27.50, pljuč 10, jeter 15—20, ledic 27.50, glave 7.50, parkljev 5, slanina 22.50—29, masti 30 do 31, šunke 35—37, prekajenega mesa 30—35, prekajenih parkljev 12, prekaj.

glave 15, jezika 35, koštrunovega mesa 14—15, kozličevine 20, konjskega mesa 7—9, 1 kg krakovskih in debrecinskih klobas 44, hrenovk, safalad 35, tlačenk 40, svežih in polprekajenih kranjskih 32—40, suhih kranjskih 67, prekajene slanina 30—35. Piščanec 10—20, kokoš 25—35, petelin 25—40, raca 25—30, nepitana gos 40—70, pitana gos 70—100, puran 50—125, domač zajec 5—18, divji zajec 25—50, poljska jerebica 15—18, gozdna jerebica 25, 1 kg srne 20—35, 1 kg krapa 26—32.50, linja in ščuke 25 do 30, klina 13.50—15, mreže 17.50—20, pečenke 8—12.50, 1 liter mleka 2.50—3, srovega masla 40, čajnega masla 55 do 60, masla 45, bohinjskega sira 36, sirčka 9—10, par jajc 3.50—3.75, 1 liter starega vina 14—24, novega 11—14, čaša piva 3, vrček piva 4.25—4.50, steklenica 5 do 5.50, 1 kg belega kruha 5.50, črnega in rženega 4.50, 1 kg luksuznih jabolok 8, jabolok I. vrste 6, II. in III. 3—5, luksuznih hrušk 12, hrušk I. vrste 10, II. in III. 4—8, ena oranža 2, kg rožičev 10, fig 12—18, luščenih orehov 35, grozdja 12—16, suhih češpelj 11—12, suhih hrušk 6—8. Specerijsko blago: 1 kg kave 45—76, 1 kg pražene kave 52—92, kristalnega sladkorja 13.25, v kockah 15.25, kavine primesi 20, riža 8—10, liter namiznega olja 22, jedilnega 20, vinskega kiša 4.50, navadnega 2.50, petroleja 7, soli 4.50, celega popra 38, mletega 42, paprike 32—52, testenin 10—12, pralnega luga 3.50, čaja 75. Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 00 5.25, št. 0 4.75, št. 1 4.50, št. 3 4, št. 6 3, kaše 7, ješprenja 7, ješprenjčka 10—13, otrobov 2.50, koruzne moke 3—4, koruznega zdroba 4.50, pšeničnega zdroba 6.50—7, ajdove moke 7—9, ržene moke 5—5.50. Žito: 1 q pšenice 305—310, rži 250—280, ječmena 230 do 250, ovsas 230—260, prosa 300, koroze 235, ajde 330, fižola prepelničarja 360, ribničana 340, graha 400, leče 600. Kurivo: 1 q premoga 40—46, 1 kub. met. trdih drv 150—160, mehkih drv 100. Krma: 1 q sladkega sena 80—100, polsladkega 60, slame 50. Zelenjava: 1 kg endivije 7—8, motovilca in radiča 10 do 15, zelja 0.50—0.75, rdečega zelja 3—4, kislega zelja 3, ohrova 2, karfilj 8—15, kolerab 8—10, kolerab-podzemljic 0.75 do 1, špinata 7—8, paradižnikov 10, čebule 3, česna 15, krompirja 1.25—1.50, repe 0.75, pisle repe 2.50, korenja 0.75 do 4, peteršilja 4, zelenjave za juho 4.

Mariborski trg dne 14. novembra 1925.

Poplave od 11.—13. novembra, ki so nastale vsled dolgotrajnega deževnega vremena, so tudi vplivale na mariborski trg dne 14. novembra. Zjutraj je bilo sicer že 54 slaninarjev na trgu, toda s krompirjem in zelenjavo, kakor tudi s sadjem naloženih voz je bilo le 15. Šele po 10. uri je prišlo več ljudi na trg. — Slaninarji so prodajali ponavadi svinjino

po 20—30, slanino 25—30 in drob po 20 Din kg; domači mesarji pa govedino po 10—15, teletino 12.50—15, svinjino 20, klobase 25—35, prekajeno meso 30 do 40, gnjat po 40—50, drob pa po 8 do 15 Din kg. — Perutnine je bilo zjutraj komaj 300 komadov, okoli 10. ure pa, ko je solnce zasijalo so prinesli še 400 komadov na trg. Cene so bile: kokošim 30—60, racam, gosim in puranom 50 do 125, grlicam 35, golobem 30—40, domačim zajcem 10—50 Din komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice: Pretečeni teden je bilo 150, to pot pa samo 15 voz, ker je pripisati tudi prejšnjemu slabemu vremenu. Cene so bile krompirju 3.50—5 Din za mernik (7 in pol kg) oziroma 1.25—2 Din kg, solati 1.25—2.50 Din kg, glavni solati, endiviji in ohrovu 0.75—2 Din, pesi 0.25 do 2.50 Din komad, čebuli 1.25—5, česnu 3—6 Din venec, kislemu zelju 3, kisli repi 2 Din, fižolu 2—5, paradižnikom 1.50—3, ovčjemu siru 20, trapistovskiemu siru 25, maslu 44—50, kuhanemu maslu 50—60 Din kg, mleku 2.50—3.50, smetani 12—14, maslinemu olju 30—48, bučnemu olju 28—32 Din liter, jajcam (ki so postala dražja) 2.25—2.50 Din komad, sirčku 1—10 Din hlebček. Sadja je bilo primeroma dosti na trgu. Cene so bile jabolkom in hruškam, ki so se podražile 5—14 Din kg, grozdju (ki je tudi dražje) 8—12, kostanju 5—8 Din kg, pečenemu kostanju 6—7 Din liter, limonam 1—2 Din komad, figam 6—10 Din venec, kokosovim orehom 15 Din komad. Cvetlicam 1—8, v lončkih 15—50 Din komad. — Lončene in lesene robe je bilo malo: Cene so bile 1—100, lesenim ročnim vozom 100—250, večjim vozom 1500—1700 Din, brezovim metlam 2—6 Din komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. Dne 7. in 11. t. m. radi deževnega vremena ni bilo nič, v soboto, 14. t. m. sta pa bila samo 2 voza slame iz Bohove na trgu; ta se je prodajala po 45 Din za 100 kg.

Svinjski sejem v Mariboru (13. t. m.) Dogon 138 svinj, 1 ovca. Povprečne cene: prasci 5—6 tednov stari 90—125, 7 do 9 tednov 150—225, 3—4 mesece 280 do 320, 5—7 mesecev 350—480, 8—10 mesecev 520—680, 1 leto 1070—110 Din za komad. 1 kg žive teže 11.50—12.50, mrtve 15—18 Din. Prodanih 53 svinj.

Dunajska borza za kmetijske produkte (13. novembra). Kupčija se je razvijala prav počasi. Prijaznejša inozemska poročila niso vplivala in je vzdržljivost kupcev trajala dalje. Cene so ostale razen ovsas, ki se je pocenil za četrt šilinga, nespremenjene. V pšenici so bili zaključki za italijanski račun v madžarskem potiskem blagu. Notirajo v šilingih za 100 kg vključno blagovnoprometni davek brez carine, uradno, na debelo: pše-

nica: domača 37—37, madžarska potiska 39.50—41.50, rž domača marchfeldska 26.75—27, ječmen domači 38—39, slovaški 39—43, turščica 28—29, oves domači 28—30.

KJE SE KUPI?
Le pri tvrdki
Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najbolji šivilni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk
Grizner - Adler - Phonix.
Istolat posamezne dele za stroje in košice, igle, olje, jermere, pnevmatika.
Pouk o vezanju na stroj brezplačen! —
Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. novembra t. l. ponudbe za dobavo 200 komadov dženih plaščev, do 27. novembra t. l. ponudbe za dobavo inštalacijskih delov za napravo podzemeljskih hidrantov za dobavo 50.000 komadov zidne opeke, za dobavo 1900 kg bakrene pločevine. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 11. decembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 10.000 kg firneža. Dne 12. decembra t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave kvasa (za čas od 1. januarja do 31. marca 1926, dnevno 7 kg). Direkcija drž. železnic v Ljubljani sprejema do 24. novembra t. l. ponudbe za dobavo 2000 kg kristalne sode. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 9. decembra t. l. ponudbe za dobavo raznega železnega in drugega materiala (železna pocinkana pločevina, železne cevi, parovodne cevi, zakovice, šamota v prahu (2350 kg) itd.) — Pri upravi drž. monopolov v Beogradu se vrši dne 3. decembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 4500 kg gumi-arabicum. — Komanda 38. pešpolka v Cetinju za dobavo 300 kg podplatov. (Reflektanti naj pošljejo svoje ponudbe z vzorci direktno navedenemu polku). — Direkcija drž. železnic v Zagrebu obvešča zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, da se vrši licitacija glede dobave električnih strojev, ki je bila določena za dan 30. novembra t. l., dne 22. decembra t. l.

*
Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Originalne potrebščine za OPALOGRAPH (Fixat, Preservat)
Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in tehničnih strojev.
Barvne trakove — Carbon — indigo — povoščen papir — kopirni hektografični zvitki.
Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/1.

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-Industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri poš. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d. Lastna knjigovoznica.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna
in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

GROM
D. Z. O. Z.
carinsko posredniški in spedijski bureau
LJUBLJANA
Kolodvorska ul. 41

Naslov brzojavkam: „GROM“
Podružnice: **MARIBOR, JESENICE, RAKEK.**

Obavljata vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod najkvalitetnimi pogoji.

Telefon interurban št. 454

Za vsi liki družbe spainih voz S. O. E. za eksprene pošiljke.

Najcenejši in čisti
predtisk ženskih ročnih del
v narodnih in modernih vzorcih. Predtiska se tudi na poslanem blagu.

Matek & Mikeš
LJUBLJANA — Dalmatinova ulica št. 13.

Naročajte in razširjajte
Trgov. oglase v „**TRGOVSKI LIST**“